

Nowe stanowisko *Euzophera bigella* (ZELLER, 1848) (Lepidoptera: Pyralidae) w okolicach Radomia z uwagami o jego biologii

New record of *Euzophera bigella* (ZELLER, 1848) (Lepidoptera: Pyralidae) in the vicinity of Radom with remarks on its biology

Marek MIŁKOWSKI

ul. Królowej Jadwigi 19 m. 21, 26-600 Radom; e-mail: milkowski63@wp.pl

ABSTRACT. A new record of *Euzophera bigella* (ZELLER, 1848) (Lepidoptera: Pyralidae) from central Poland, Siekluki Stare is presented. Mistletoe *Viscum album* ssp. *austriacum* (WIESB.) VOLM. and silver birch *Betula pendula* (ROTH.) are given as new host plants for larvae of *E. bigella*.

KEY WORDS: Pyraloidea, host plant, faunistic record, Poland.

Euzophera bigella (ZELLER, 1848) to przedstawiciel rodziny Pyralidae występujący w większości krajów Europy, w zachodniej Azji oraz w Korei Południowej (DE JONG 2016). Na terenie Polski jak dotąd jest gatunkiem stosunkowo rzadko notowanym. Dotychczas *E. bigella* wykazano z kilku województw: kujawsko-pomorskie, mazowieckie, łódzkie, świętokrzyskie, lubelskie, dolnośląskie, małopolskie i podkarpackie (PAŁKA 2017). Ostatnio podano nowe informacje dotyczące występowania gatunku w województwie śląskim (CHOWANIEC i LARYSZ 2024).

E. bigella należy do powszechnie znanych szkodników drzew owocowych w Europie i w zachodniej Azji. Atakowane są dojrzewające owoce: jabłka, gruszki, brzoskwinie, granaty, orzechy włoskie i inne (ZANGHERI i in. 1992). W obszarze śródziemnomorskim może powodować istotne szkody w uprawach niektórych roślin. W Grecji obserwowano żerowanie gąsienic *E. bigella* na korze oliwek europejskich *Olea europaea* L. Liczny pojaw motyla spowodował zamieranie konarów, a nawet całych drzew (SIMOGLU i in. 2012). Wg lepidoptera.eu gąsienice *E. bigella* żerują również na zdrewniałych częściach innych gatunków drzew i krzewów, np. na wierzbach *Salix* spp. i na wiązach *Ulmus* spp. (JONKO 2024) oraz na brzozie brodawkowatej *Betula pendula* (ROTH.), z której to motyle hodował Marek HOŁOWIŃSKI (inf. ustna). Samice *E. bigella* do składania jaj często wybierają zranione mechanicznie

fragmenty roślin. Żer gąsienic może powodować uszkodzenia kambium (SIMOGLU i in. 2012). Jest to zgodne z informacją Marka HOŁOWIŃSKIEGO, który zaobserwował żerowanie gąsienic *E. bigella* w kalusie powstałym na zranionym, młodym drzewie.

Podczas badań entomologicznych prowadzonych w okolicach Radomia stwierdzono występowanie motyla na nowym stanowisku:

– DC91 Siekluki Stare ad Stara Błotnica, aleja pomnikowych drzew, 13 VIII 2024, 1 ex., z żerowiska w pędzie jemioli *Viscum album* ssp. *austriacum* (WIESB.) VOLM., o średnicy ok. 10 mm, zebranego do hodowli 26 VII 2024, leg. et cult. M. MIŁKOWSKI, det. J. BUSZKO.

Krzewinka jemioli została odłamana podczas silnego wiatru z korony starej, pomnikowej sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris* L. O zasiedleniu pędu przez gąsienicę świadczyły brązowawe gruzelki odchodów połączone przędzą, zaschnięte niewielkie kryształki soku jemioli oraz rdzawo-brązowe zaciemnienie części rośliny (Ryc.). Sposób żerowania omawianego gatunku na jemiole ma podobny charakter jak żerowiska motyla z rodziny przeziernikowatych – *Synanthedon loranthei* (KRÁLÍČEK, 1966) (Sesiidae), związanego troficznie wyłącznie z jemiołami.

Jemioła *Viscum album* ssp. *austriacum* i brzoza brodawkowata *Betula pendula* dotychczas nie były podawane jako rośliny żywicielskie gąsienic *E. bigella*.

Ryc. Żerowisko *Euzophera bigella* (ZELLER, 1848) w pędzie jemioty *Viscum album* ssp. *austriacum* (WIESB.) VOLM.

Fig. *Euzophera bigella* (ZELLER, 1848) feeding in a shoot of mistletoe *Viscum album* ssp. *austriacum* (WIESB.) VOLM.

Podziękowania

Panu prof. dr. hab. Jarosławowi BUSZKO dziękuję za oznaczenie motyla oraz za inspirację do napisania notatki. Markowi HOŁOWIŃSKIEMU dziękuję za przekazanie ciekawych informacji dotyczących omawianego gatunku motyla.

SIMOGLU K.B., KARATARAKI A., RODITAKIS N.E., RODITAKIS E. 2012. *Euzophera bigella* (ZELLER, 1848) (Lepidoptera: Pyralidae) and *Dasineura oleae* (F. LOW) (Diptera: Cecidomyiidae): Emerging olive crop pests in the Mediterranean? *Journal of Pest Science*, **85** (2): 169-177.

ZANGHERI S., BRIOLINI G., CRAVEDI P., DUSO C., MOLINARI F., PASQUALINI E. 1992. *Lepidotteri dei Fruttiferi e Della Vite*. L'Informatore Agrario, Milan. 191 ss.

PIŚMIENNICTWO

- CHOWANIEC G., LARYSZ A. 2024. Motyle (Lepidoptera) Lasów Pszczyńskich. *Rocznik Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu. Przyroda*, **30** (online 006): 1-84.
- DE JONG Y. 2016. Fauna Europaea. Fauna Europaea Consortium. Checklist dataset <https://doi.org/10.15468/ymk1bx> accessed via GBIF.org (dostęp: 14 października 2024).
- JONKO K. 2024. Motyle Europy. lepidoptera.eu (dostęp: 14 października 2024).
- PALKA K. 2017. Pyralidae (ss. 78-82) [W:] J. BUSZKO, J. NOWACKI (red.): A Distributional Checklist of the Lepidoptera of Poland. *Polish Entomological Monographs*, **13**: 1-222.

Wpłynęło: 21 października 2024
Zaakceptowano: 10 lutego 2025